

Н. М. Павич, Г. В. Бучківська

ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ

Підручник для 4 класу
загальноосвітніх навчальних закладів

Умовні позначення:

— це цікаво;

— уміємо та вчимося
нового;

— пригадайте,
дайте відповідь;

— робота з дорослими;

— робота в парі;

— запитання та завдання.

— робота в групі;

Дорогі діти!

Перед вами підручник, з яким ви продовжуватимете подорожувати країною Трудове Навчання. Мандруючи сторінками підручника, ви працюватимете з такими матеріалами, як папір, пластилін, дрiт, бiсер тощо. У попереднiх класах ви дiзналися багато корисного та цiкавого про iнструменти й матерiали, ознайомилися з рiзними технiками виготовлення виробiв. Умiлими та вправними руками ви створювали кориснi речi, випробували себе в ролi майстра, конструктора й, можливо, вибрали улюбленi матерiали — пластилiн чи папiр, картон або тканину. У 4 класi ви продовжите фантазувати та творити. Ви навчитесь створювати новi, сучаснi й цiкавi вироби, використовуючи набутi вмiння. Крок за кроком опановуватимете сучаснi технiки виготовлення виробiв.

У пiдручнику ви знайдете необхiдну iнформацiю про виготовлення виробiв. Наприкiнцi кожного роздiлу є запитання та завдання, якi допоможуть вам перевiрити свої знання й умiння. Виконуючи практичнi роботи, дотримуйтеся безпечних прийомiв працi, якi поданi в «Додатку» наприкiнцi пiдручника. Пiдготуйте необхiднi iнструменти й матерiали, ретельно сплануйте свої дiї. Потiм розпочинайте роботу. Пам'ятайте мудре народне прислiв'я «Сiм разiв змiряй, а раз вiдрiж».

Розгляньте форзаци пiдручника. На них зображенi вироби, якi ви зможете виготовити власноруч.

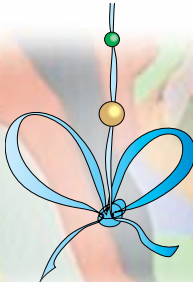
Працюйте творчо, фантазуйте — i ви отримаєте задоволення та добрi результати.

Працюйте з бажанням — у вас усе вийде!

Бажаємо вам успiху!

Автори

КОНСТРУЮВАННЯ РУХОМИХ МОДЕЛЕЙ З КАРТОНУ ТА ПАПЕРУ

Пригадайте, дайте відповідь

1. Якими іграшками ви граєтеся вдома?
2. Із чого ці іграшки зроблені? Чи мають вони рухомі деталі?
3. Чи доводилося вам виготовляти іграшки власноруч?
Які саме?

У сучасних магазинах продаються іграшки, виготовлені з різноманітних матеріалів. Є в продажу іграшки з рухомими та нерухомими деталями для дітей різного віку. Звісно, можна придбати готові іграшки, однак значно цікавіше стати юним конструктором і зробити рухомі іграшки власноруч.

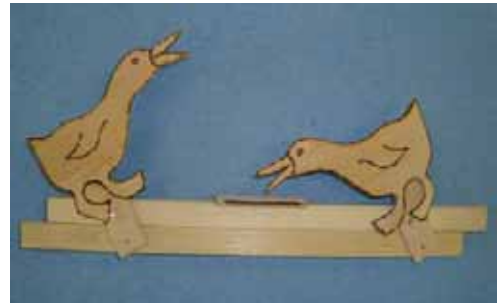
Найпоширеніші матеріали, з яких виготовляють прості рухомі іграшки, — папір, картон, фанера та деревина. Для виготовлення деталей іграшок вам знадобляться олівці, ножиці, шило, плоскогубці, а для їх з'єднання — дріт, кнопки, цвяхи, дерев'яні, металеві чи пластмасові пластини тощо.

Найчастіше використовують *шарнірне з'єднання*, яке дуже поширене в техніці. За такого з'єднання можливі взаємні повороти або оберти деталей, вільне взаємне зміщення.

Це цікаво

Шарнір — рухоме з'єднання деталей механізму чи будівельної конструкції, що допускає взаємні повороти або їх обертання.

Зразки рухомих іграшок

Робота в групі

1. Прочитайте вірш і дайте відповіді на запитання.

Наш пухнастий песик Гав
Ланцюжок із шиї зняв.
Бігав він по всіх стежках,
Тому хвіст у реп'яшках.

Павло Коваль

2. Чому песик зняв із шиї ланцюжок?
3. Чому собаку називають *другом людини*?

Іграшку з рухомими деталями зробити нескладно, необхідно трішки пофантазувати й докласти певних зусиль. Пропонуємо вам виготовити з картону рухому фігурку песика.

Будьте уважні!

Пригадайте правила користування ножицями й шилом, які вивчили у попередніх класах. Дотримуйтеся правил безпеки праці під час виконання практичної роботи. Економно використовуйте матеріали. Стежте за порядком на своєму робочому місці.

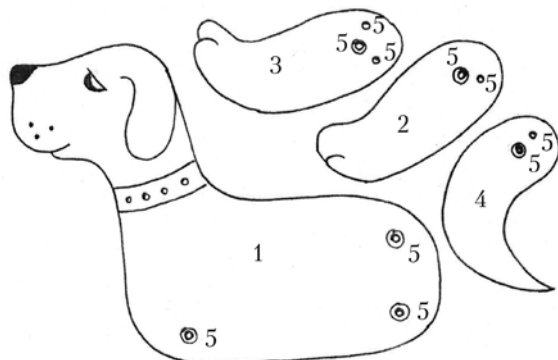
Практична робота **Невгамовний песик**

Матеріали та приладдя: картон білого або бежевого кольору, ножиці, простий олівець, три прозорі гудзики з двома отворами (будь-якого кольору), дрiт, велика намистина, шило, паличка-барбекю, скотч, фломастери або олівці чорного й синього кольорів, калька, копіювальний папір.

Послідовність виготовлення песика

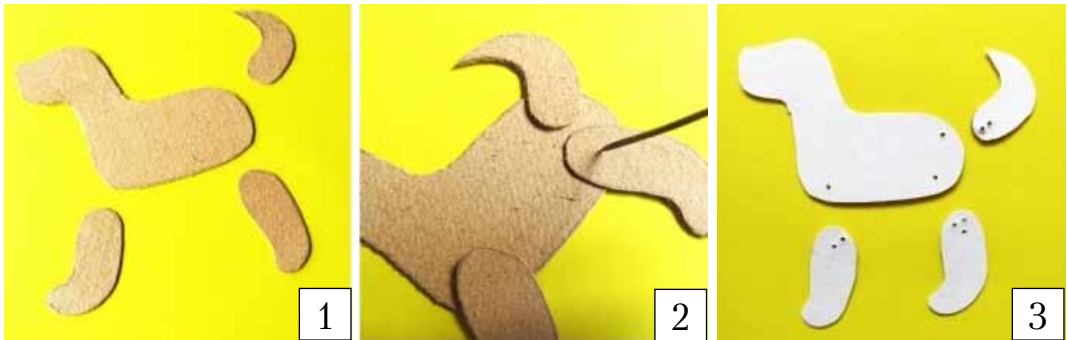
1. Прикладіть кальку й обведіть деталі іграшки. За допомогою копіювального паперу перебийте деталі на картон. Перевірте, чи всі деталі перебилися правильно.

Будьте уважні!

Обов'язково проставте на картоні позначки в тих місцях, де будуть отвори (вони позначені на малюнку синім кольором).

2. Виріжте деталі іграшки з картону (мал. 1), пронумеруйте деталі з виворітного боку. Розкладіть деталі, як показано на мал. 2, і зробіть шилом проколи (мал. 3).

3. Підготуйте три відрізки дроту завдовжки 17 см кожен. Протягніть дріт у дірочки на гудзиках (мал. 4). Складіть кінці дроту разом і протягніть їх з лицьового боку крізь отвір, зроблений шилом на тулубі песика, а також отвори на хвості й лапах (мал. 5, 6).

4. З'єднавши хвіст і лапи з тулубом, міцно скрутіть кінці дроту в кільця. Візьміть відрізок дроту завдовжки 9 см (це відстань

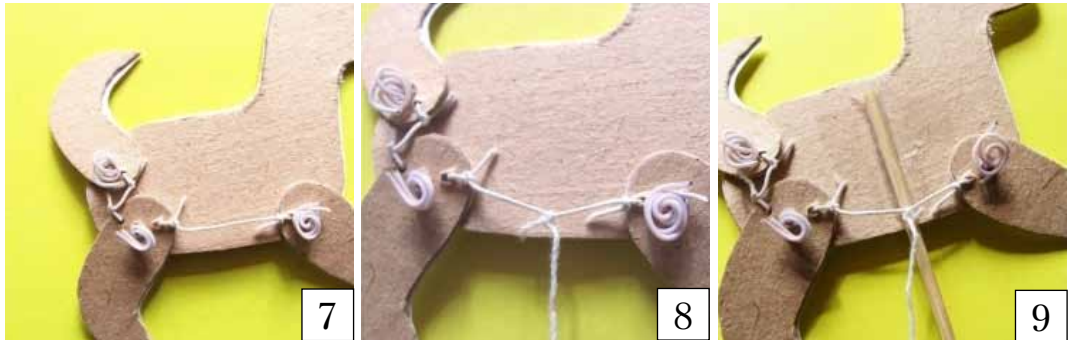

між отворами на лапах і припуск для зав'язування). З'єднайте дротом лапи (мал. 7).

5. Візьміть відрізок дроту завдовжки 20 см, прикрутіть його посередині до дроту, який з'єднує лапи (мал. 8).

6. Відрізок дроту завдовжки 6 см протягніть крізь отвори на задній лапі та хвості. Зав'яжіть дріт вузлом.

7. Прикладіть до тулуба паличку. Прикріпіть її скотчем (паличку й скотч просовуйте під дріт — мал. 9).

8. На кінець дроту нанижіть намистину й зав'яжіть дріт вузлом, щоб вона не випала (мал. 10).

9. Розфарбуйте песика за власним задумом або як показано на мал. 11.

10. Потягніть за намистину. Якщо лапи та хвіст рухаються, це означає, що ви гарно попрацювали. Ваша іграшка готова!

Робота в парі

1. Придумайте своїм іграшкам імена.
2. Розіграйте діалог і розкажіть один одному, як ви провели літні канікули, які цікаві історії сталися з вами впродовж літа.

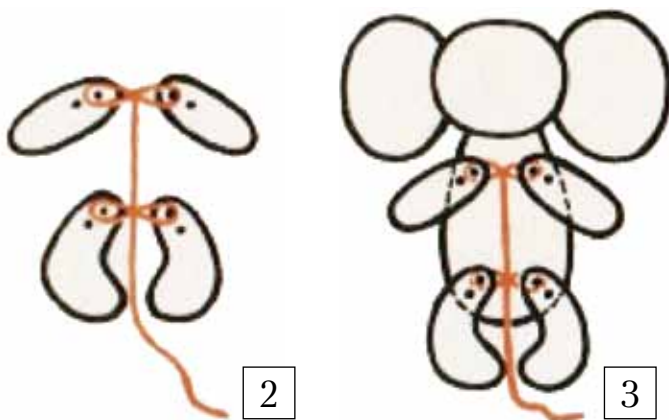
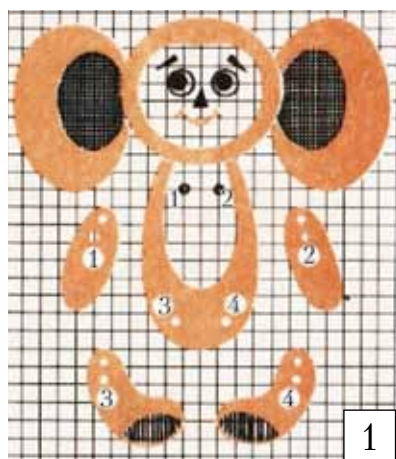

Робота з дорослими

Разом із дорослими виготовте рухому іграшку за власним задумом або скористайтеся готовою схемою.

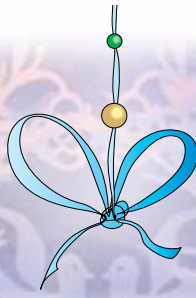
Чебурашка

Послідовність виготовлення Чебурашки така сама, як і для песика. Придумайте цікаву історію, яка могла статися з песиком і Чебурашкою. Продумайте ролі та розіграйте діалог.

Запитання та завдання

1. Які бувають іграшки?
2. З яких матеріалів виготовляють іграшки?
3. Які деталі іграшок можна зробити рухомими? Як саме?
4. У який спосіб з'єднують деталі рухомих іграшок?

СЮЖЕТНА ВИТИНАНКА

Пригадайте, дайте відповідь

1. Чи знаєте ви, що таке *народне мистецтво*?
2. Які види народного мистецтва ви знаєте?
3. Пригадайте, які витинанки ви вже виготовляли. У який спосіб?

Серед зразків декоративної творчості багатьох народів світу можна побачити складні вироби, вирізані з паперу, які в Україні отримали назву *витинанки*.

Витинанка (походить від слів *витинати*, *вирізувати*) — стародавній вид українського

Зразки витинанок

народного декоративного мистецтва, що має глибокі й багаті традиції. Для кожного регіону України характерні свої особливості витинання.

Витинанки — це сюжетні й орнаментальні прикраси з паперу, ажурно чи силуетно вирізані ножицями або ножом на папері чи іншому матеріалі.

Доступність і легкість технічних прийомів, різноманітні ефекти, що виникають від складання паперу за різними схемами, зробили витинанку традиційною прикрасою української селянської хати. Вони доповнювали хатні розписи.

Витинанки розміщували на стінах, стрічкою попід стелею, навколо вікон. Разом із розписами на печі, вишитими рушниками, різьбленими дерев'яними побутовими речами та тканиними виробами витинанки створювали неповторний інтер'єр української селянської хати.

Використання витинанок у побуті

Кожна витинанка присвячувалася певній події та мала традиційну композицію: до жнив вирізали «врожайну» витинанку, на весілля — «весільну», на Різдво — «різдвяну».

Це цікаво

Перші паперові витинанки з'явилися в Україні в XVII–XVIII ст. Це були підкладки для печаток, так звані *кустодії*.

Пам'ятник витинанці у м. Могилеві-Подільському

Техніка витинання притаманна не тільки слов'янській культурі. На батьківщині паперу — у Китаї — це мистецтво називають «цзяньчжу», а в Європі — «силуетне витинання».

Кілька років тому в м. Могилеві-Подільському, що на Вінниччині, установили пам'ятник витинанці.

Витинанки поділяють на *ажурні* (зображення міститься в прорізах), *силуетні* (зображення виступає силуетом), *одинарні* (виготовлені з одного аркуша паперу), *складені* (аплікаційні, з кількох аркушів паперу).

Витинанки бувають у формі фігурок, розет, дерев, стрічок. З витинанок роблять шпалери, фіранки, серветки, іграшки. Також є виставкові витинанки, що демонструються на виставках.

Робота в групі

1. Прочитайте вірш і дайте відповіді на запитання.

У маленької Іванки
дивовижні витинанки:
і рослинки, і тваринки,
і мережені сніжинки.
Запитали ми Іванку:
— Як зробити витинанку?
— Це не складно! Варто, діти,
дуже-дуже захотіти:
ножиці, папір узяти,
все, що любиш, витинати.

Леся Вознюк

2. Яким видом декоративного мистецтва захоплюється Іванка?
3. Які витинанки виконала дівчинка?
4. Що потрібно для виготовлення витинанок?

Пропонуємо вам ознайомитися з технікою виготовлення витинанок і створити власну, яка символізує родину.

Будьте уважні!

Пригадайте послідовність виготовлення витинанки та правила добору кольорів: витинанку світлого кольору наклеюють на темне тло, темного кольору — на світле.

Практична робота

Дерево життя

Матеріали та приладдя: кольоровий папір (односторонній або двосторонній); картон (білий, кольоровий); клей ПВА; ножиці (великі з прямим лезом; маленькі із загостреними кінцями); серветка (протирати поверхню витинанки); пензлик (для нанесення клею).

Послідовність виготовлення витинанки

1. Виберіть папір для виготовлення витинанки та картон для основи.
2. Зігніть аркуш паперу навпіл. Намалюйте ескіз витинанки. Можете придумати його самостійно або використати готовий малюнок. Акуратно виріжте витинанку.

3. Розгорніть папір і перевірте правильність вирізування витинанки.

4. Зі зворотного боку змастіть витинанку клеєм і приклейте її на основу.

Практична робота

Диво-квітка

Матеріали та приладдя: кольоровий папір (односторонній або двосторонній); картон (білий, кольоровий); клей ПВА; ножиці (великі з прямим лезом; маленькі із загостреними кінцями); серветка (протирати поверхню витинанки); пензлик (для нанесення клею).

Послідовність виготовлення листівки-витинанки

1. Зігніть аркуш паперу навпіл і намалуйте ескіз диво-квітки. На малюнок має бути половина зображення (мал. 1).

2. Виріжте малюнок по контуру (мал. 2). Краще користуватися маленькими манікюрними ножицями, якими легше вирізати дрібні деталі.

3. Перевірте, чи всі намальовані елементи вирізані (мал. 3).

4. Акуратно розгорніть і розгладьте витинанку (за потреби можна покласти ненадовго під прес — важку книжку — або попросити дорослих випрасувати не дуже гарячою праскою) (мал. 4).

5. Зігніть картон навпіл і наклейте витинанку на картон (мал. 5).

Примітка

Якщо ваша витинанка білого кольору, картон має бути темний, якщо темного — навпаки. Також можна використати кольоровий папір.

Робота з дорослими

1. Оформіть листівку за власним бажанням.
2. Подумайте, кому ви подаруєте листівку-витинанку.
3. Продумайте текст-привітання.

Ваша вітальна листівка готова! Це буде незабутній подарунок.

Аплікаційна сюжетна витинанка

Аплікаційна сюжетна витинанка відображає певні події або явища. Це справжній витвір мистецтва. Аплікаційна сюжетна витинанка складається з декількох фігур. Вона може бути ілюстрацією до казки, вірша чи оповідання.

За допомогою ножиць і паперу можна створити витинанку, яка не тільки прикрасить оселю, а ще й буде оберегом. Тож берімося до роботи.

Зразки аплікаційних сюжетних витинанок

Робота в групі

1. Прочитайте вірш і дайте відповіді на запитання.

Гарна баба снігова,
В баби біла голова.
Очі — дві вуглинки,
Носик — із морквинки.

Та цікаво для малечі —
Нащо торба через плечі?
Просто так. Зима мине,
Сонце вигляне ясне.
Баба вирушить туди,
Де сніги і холоди.

Леонід Куліш-Зіньків

2. Чому снігова баба вирушить у дорогу, коли пригріє сонце?
3. Куди вона вирушить? Як вона це зробить?
4. Коли краще ліпити снігову бабу: у сильний мороз чи у відлигу? Поясність, чому.
5. Чи можна ще раз зустрітися із цією самою сніговою бабою? Якщо можна, то як?

Практична робота **У гостях у снігової баби**

Матеріали та приладдя: білий та кольоровий папір, аркуш картону блакитного кольору (для основи), простий олівець, ножиці, клей ПВА, серветка.

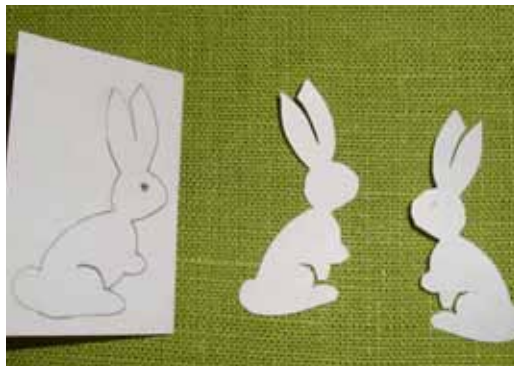

Послідовність виготовлення аплікаційної витинанки

1. Виберіть елементи витинанки для виготовлення.
2. Визначте, які деталі треба вирізувати симетричним вирізуванням, а які — ні.
3. Доберіть папір потрібного кольору (колір за бажанням). Витинанка може бути різнокольоровою або одного кольору — білого чи якогось іншого.
4. Спочатку виготовте деталі симетричним вирізуванням. Зігніть папір навпіл. Намалуйте ескізи деталей і виріжте їх. Виконуючи ескіз, урахуйте, яка частина малюнка буде тлом чи простором (цю частину треба вирізати й видалити). Ще раз ретельно перевірте зображення, за потреби виправте похибки й тільки після цього вирізуйте.

5. Виготовте силуети звірів і снігової баби. Для цього на папері потрібного кольору намалуйте ескізи звірят і снігової баби. Виріжте їх по черзі.

6. Перевірте, чи всі елементи вирізані. Розмістіть деталі на картоні (легенько поставте простим олівцем позначки).

7. Змастіть картон клеєм і приклейте деталі витинанки. Спершу приклеюйте найбільші деталі витинанки. Серветкою заберіть зайвий клей.

8. Перевірте правильність наклеювання деталей витинанки. Зачекайте, доки висохне клей.

Запитання та завдання

1. З яким видом народного декоративного мистецтва ви продовжили ознайомлюватися?
2. З якою метою створювалися витинанки?
3. Які види витинанок ви знаєте?

ОРИГАМІ

Пригадайте, дайте відповідь

1. Пригадайте, яка техніка називається *орігамі*.
2. Назвіть матеріали, з яких виготовляють вироби в цій техніці.
3. Які вироби можна виготовити в техніці орігамі?

Про техніку орігамі ви вже знаєте з попередніх класів. Тепер ви зможете використати набуті знання, щоб розвивати свої творчі здібності.

Батьківщиною орігамі вважають Японію, де було створено орігамі-абетку. Тут сформувалася класична школа цього мистецтва.

Це цікаво

У Японії мистецтво складання фігурок із паперу цінувалося здавна. Володіння цією технікою вважалось ознакою вишуканого смаку й доброго виховання. Заможні батьки наймали для своїх дітей учителів із паперової пластики. Упродовж століть секрети складання різних фігурок із паперу передавалися з поління в покоління.

Мистецтво орігамі набуло популярності й у нашій країні. Щороку проводиться всеукраїнська виставка «Мистецтво орігамі», у якій беруть участь діти з різних міст нашої держави.

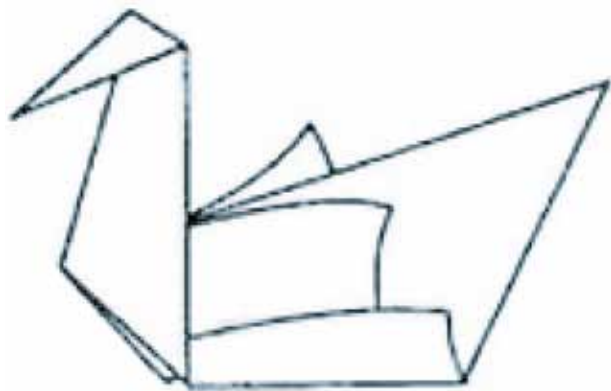
Зразки виробів, виготовлених у техніці оригамі

Опанувавши секрети цієї техніки, ви також зможете надсилати свої вироби на конкурси та виставки.

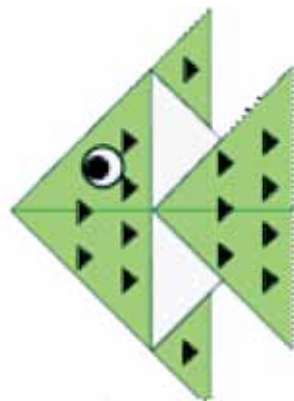
Для складання виробів бажано придбати готовий набір кольорового паперу для оригамі. Зазвичай такий папір — кольоровий з обох боків. Можна використати також односторонній кольоровий або папір із візерунком.

Готові вироби оздоблюють різними матеріалами — лелітками, бісером, тканиною, ґудзиками та нитками.

Розгляньте малюнки. Ці чудові фігурки зроблені з паперу.
Виберіть для виготовлення виріб, який вам сподобався.

Журавлик

Рибка

Робота в групі

1. Прочитайте загадку та дайте відповіді на запитання.

Біля нашої криниці
Приземлилась диво-птиця.
Дістає усім вона
Прохолодну воду з дна.

2. Про яку диво-птицю йдеться в загадці?
3. Чи бачили ви таку диво-птицю?

Практична робота

Журавлик

Матеріали та приладдя: аркуш паперу для орігамі, простий олівець, стека, лінійка, гумка.

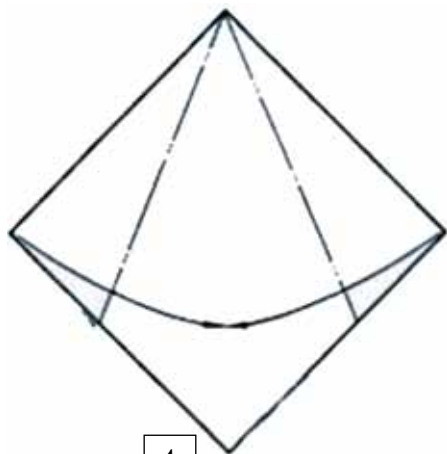
Будьте уважні!

Розгляньте схеми (мал. 1–6). Пригадайте, що означають зображені на них стрілки. При виготовленні виробів, дотримуйтеся послідовності операцій. Пам'ятайте про правила безпеки праці.

Послідовність виготовлення журавлика

1. Візьміть аркуш кольорового паперу (колір оберіть самостійно або разом з учителем). Олівцем або стекою позначте на аркуші лінії (мал. 1).
2. Зігніть папір, як указують стрілки.
3. Акуратно позначте лінії згину (мал. 2, 3). Зігніть папір по цих лініях.

1

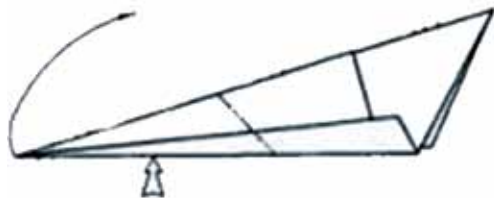
2

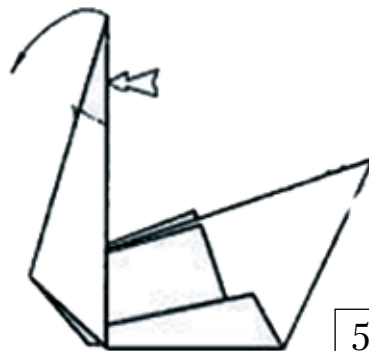
3

4. Гострий кут складеного аркуша буде головою журавлика. Ледь помітно позначте лінію згину шиї (мал. 4). Зігніть папір за стрілками.

5. Позначте лінію голови. Зігніть папір, сформувавши голову журавлика (мал. 5).

4

5

6. Відігніть у різні боки за стрілками деталі на тулубі журавлика (мал. 6).

У вас вийшов чудовий паперовий журавлик (мал. 7)!

Робота в групі

1. Прочитайте загадку та дайте відповіді на запитання.

Має хвіст, та не літає,
має рот — не розмовляє.
Можеш вудкою спіймати
і загадку відгадати.

2. Для яких тварин характерний такий спосіб життя?
3. Чи доводилося вам ловити цих тварин вудкою?
4. Які різновиди цих тварин ви знаєте? Які з них мешкають у водоймах вашої місцевості?

Практична робота

Рибка

Матеріали та приладдя: папір для орігамі (колір за бажанням), простий олівець, стека, лінійка, гумка, клей ПВА, 2 намістини темного кольору.

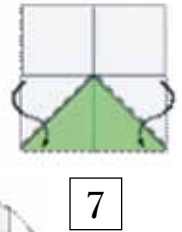
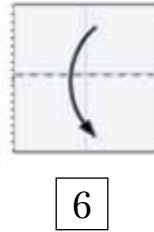
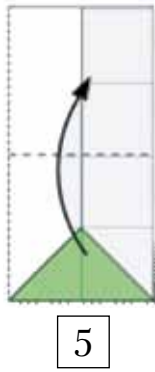
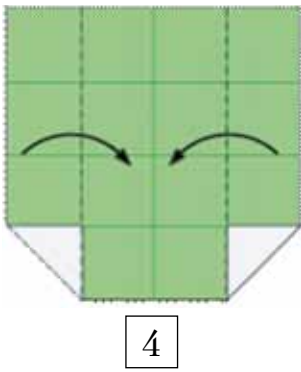
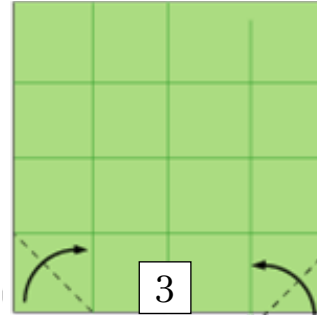
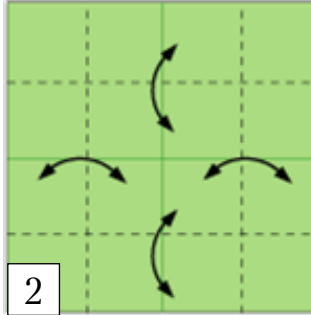
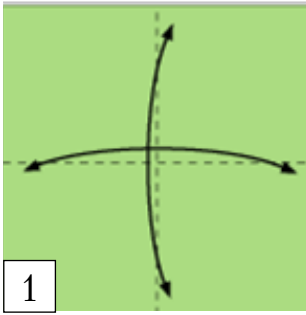
Послідовність виготовлення рибки

1. Порадьтеся із сусідом (сусідкою) по парті та виберіть разом колір паперу для виготовлення рибки.

2. За допомогою олівця та стеки позначте лінії на аркуші паперу (мал. 1, 2).

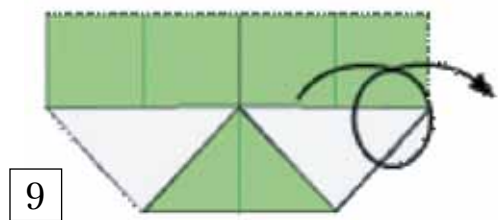
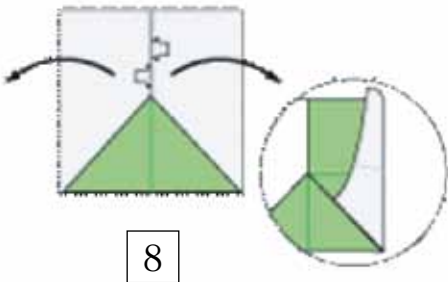
3. Зігніть папір за стрілками, як показано на мал. 3, 4.

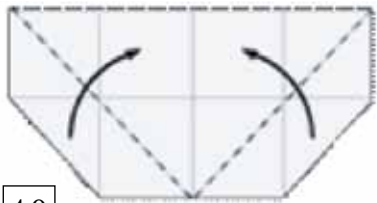

4. Зігніть отриманий прямокутник навпіл (мал. 5). Потім зігніть його ще раз навпіл, щоб вийшов квадрат (мал. 6).

5. Уважно розгляньте мал. 7. Зігніть кутики квадрата так, як показано на малюнку.

6. Послідовно виконайте дії, зображені стрілками на мал. 8–14.

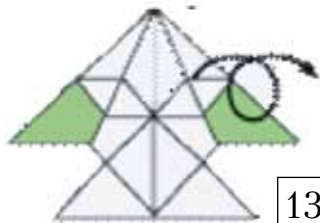
10

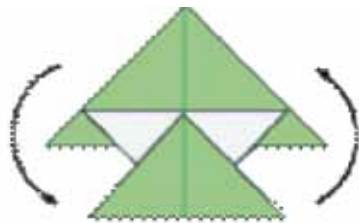
11

12

13

14

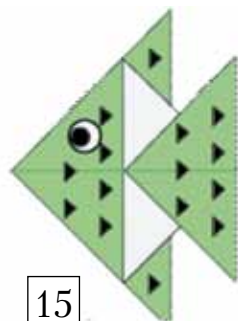

Робота в парі

Порадьтеся із сусідом (сусідкою) по парті, якими матеріалами краще оздобити вашу рибку — лелітками чи бісером. Можна використати лелітки й бісер одночасно.

Оздоблюйте рибку разом. Визначте, хто наноситиме на рибку клей, а хто прикладатиме оздоблювальні матеріали. Спочатку прикрасьте одну рибку, а потім іншу.

Визначте місце для очей. Нанесіть на це місце пензликом клей ПВА, а тоді приклейте намистинки. Позначте простим олівцем місця, де будуть наклеєні лелітки чи бісер. Нанесіть пензликом акуратно клей і приклейте оздоблення. Зачекайте, доки висохне клей.

15

Робота з дорослими

Якщо вам сподобалося складати з паперу іграшки, ви можете зробити разом із батьками «Жабку із секретом». А секрет її полягає ось у чому: якщо натиснути на жабку пальцем, вона стрибне.

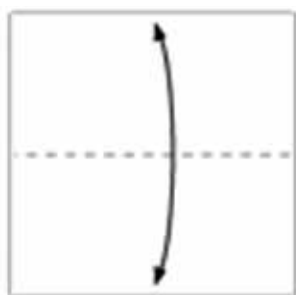
Жабка із секретом

Матеріали та приладдя: папір для оригамі зеленого кольору, простий олівець, стека, лінійка, гумка, клей ПВА, 2 намистини темного кольору.

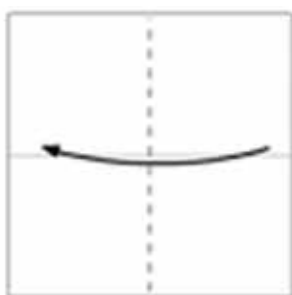

Послідовність виготовлення жабки

Послідовність операцій зображена на мал. 1–15.

1

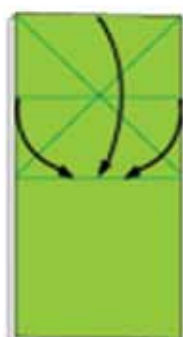
2

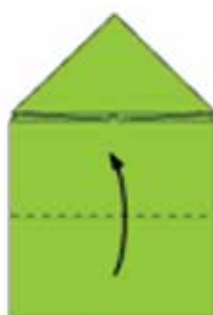
3

4

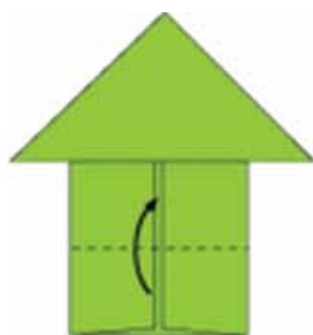
5

6

7

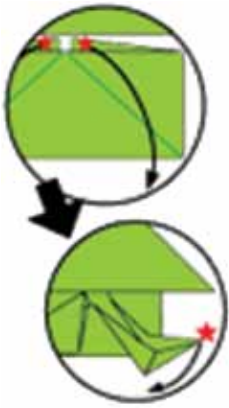
8

9

10

11

12

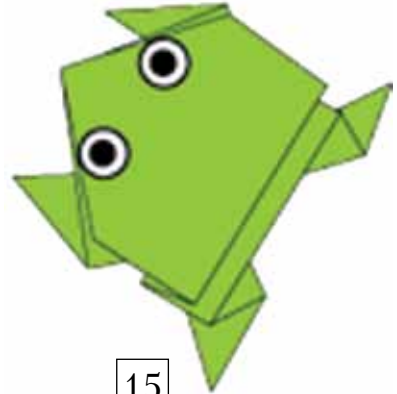
13

14

15

Позначте олівцем, де в жабки будуть очі. Приклейте намистини клеєм ПВА. За бажанням можна оздобити жабку бісером зеленого кольору.

Запитання та завдання

1. Яка країна є батьківщиною оригамі?
2. Чи популярне в Україні мистецтво оригамі?
3. Якими матеріалами можна оздоблювати вироби, виготовлені в техніці оригамі?
4. Разом із дорослими пофантазуйте й складіть казку про журавлика, рибку й жабку. Розкажіть свою казку друзям.

ВИГОТОВЛЕННЯ ШТУЧНИХ КВІТІВ ОБ'ЄМНОЇ ФОРМИ

Пригадайте, дайте відповідь

1. Чи можна бездумно зривати рослини?
2. Чи можна виготовити штучні квіти власноруч?
3. Які техніки використовують для виготовлення квітів?
4. З яких матеріалів можна зробити квіти?

Квіти — окраса нашої планети. Краса живої природи надихає нас на створення штучних квітів. Вишукані троянди й лілеї, скромні ромашки й кульбаби не тільки прикрасять оселю, одяг, зачіску, а й подарують святковий настрій. Виготовлені власноруч квіти виявляють індивідуальність майстра.

Це цікаво

Щороку поповнюється перелік рослин, які зникають, бо люди зривають їх заради гарного цвіту. Зірвані квіти швидко зів'януть, а на стеблі вони ще довго милували б око. У лісі, на лузі не варто зривати квіти для букетів, для цього є спеціально вирощені квіти.

Робота в групі

1. Прочитайте вірш і дайте відповіді на запитання.

Вам у походи ходити
І мандрувать, любі діти!

Вмійте ж природу любити,
Кожній стеблинці радіти.
Оберігайте повсюди
Шлях і стежиночку в гаї,
Все те окрасою буде
Нашого рідного краю.

Петро Сиченко

2. Чому автор звертається саме до дітей?
3. До чого закликає автор дітей? Як ви думаєте, чому він про це просить?
4. Як потрібно ставитися до природи? Поясніть, чому.

Для виготовлення штучних квітів використовують різноманітні матеріали. Розгляньте малюнки, на яких зображені квіти, виготовлені з тканини, зі стрічок, бісеру та сплетені гачком.

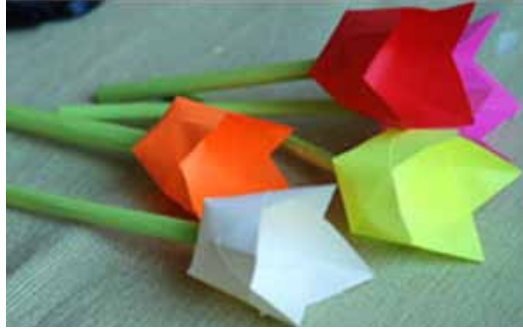
Зразки штучних квітів

Пропонуємо вам зробити штучні квіти з гофрованого паперу. Розгляньте малюнок. На ньому зображені штучні квіти — крокус і тюльпани. Яка квітка вам сподобалася більше? Яка квітка краще пасуватиме до інтер'єру вашої оселі? Виберіть, яку квітку ви робитимете.

Крокус

Тюльпани

Робота в групі

1. Відгадайте загадку та дайте відповіді на запитання.

Тане сніжок, зеленіє лужок, день прибуває — коли це буває?

2. Чому тане сніг?
3. Як ви розумієте вислів *день прибуває*?

Практична робота

Провісники весни

Матеріали та приладдя: різнокольоровий гофрований папір (кольори за бажанням), простий олівець, ножиці, клей ПВА, лінійка, гумка, маленька дерев'яна паличка-барбекю.

Це цікаво

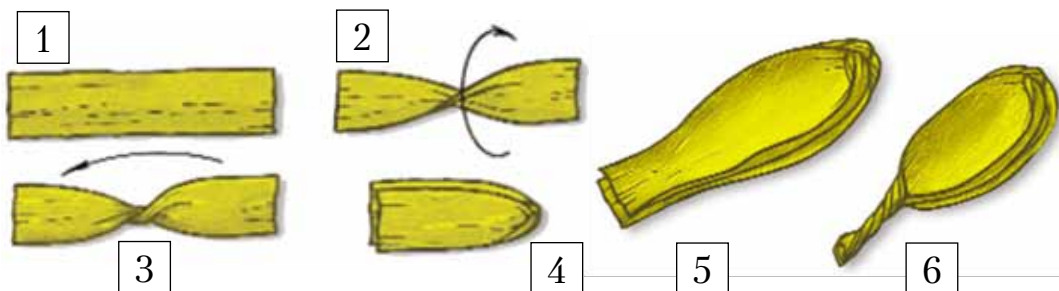
Шафран, або крокус, — багаторічна гірська рослина родини півникових. Існує понад 70 видів цієї рослини. Ростуть крокуси переважно в Середземномор'ї. Із цієї рослини виготовляють дуже цінну приправу — шафран, а також жовтий барвник.

Послідовність виготовлення квітки крокусу

1. Відріжте смужку гофрованого паперу (колір за бажанням) завширшки 4 см і завдовжки 15 см (мал. 1).
2. За допомогою лінійки визначте середину смужки й позначте її легенько олівцем. Скрутіть смужку двічі (мал. 2, 3).
3. Складіть смужку навпіл (мал. 4), у вас вийшла пелюстка. Виготовте так само 6 пелюсток одного кольору.
4. Скрутіть кінці пелюстки, щоб сформувати заглибину (мал. 5, 6).

5. Відріжте смужку зеленого паперу завширшки 4 см і завдовжки 40 см. Зігніть смужку вздовж навпіл.
6. Нанесіть клей на гострий кінець палички. Обгорніть його смужкою й потримайте 2–3 секунди пальцями, доки підсохне клей. Акуратно обгорніть паличку, прокручуючи її (мал. 7). Відірвіть зайвий папір. Змастіть паличку клеєм і ще раз обгорніть її смужкою паперу. Притисніть кінець смужки й почекайте, доки висохне клей.
7. Змастіть гострий кінець палички клеєм. Сформууйте квітку з пелюсток, приєднуючи їх одну до одної. Притримуйте пелюстки й за потреби намащуйте клей (мал. 8).

8. Нанесіть на пелюстки клей у місці з'єднання з паличкою. Ще раз обгорніть паличку смужкою зеленого кольору разом із пелюстками, утворюючи чашолистик (мал. 9). Використайте для цього попередньо підготовлену смужку, яка залишилася від обгортання палички. Зафіксуйте кінець смужки й залишіть виріб для висихання клею.

9. Виготовте необхідну кількість квіток. З аркуша паперу зеленого кольору ви можете зробити листочки (за власним задумом). Сформууйте букет і поставте його у вазу.

Робота в групі

1. Прочитайте загадку та дайте відповіді на запитання.

Я гордо голову тримаю,
І перед вітром не схиляю,
Я жовтий, білий, полум'яний
І, наче яблуко, рум'яний.
В саду я квітну навесні.
Скажи, яке ім'я мені?

2. Про яку квітку йдеться в загадці?
3. Чи бачили ви цю квітку? Якого кольору вона буває?
4. Чи росте ця рослина в дикій природі?
5. Чому цю квітку називають *господарем клумби*?

Матеріали та приладдя: різнокольоровий двосторонній папір для орігамі (кольори за бажанням), аркуш паперу для орігамі зеленого кольору, простий олівець, ножиці, клей ПВА, лінійка, гумка.

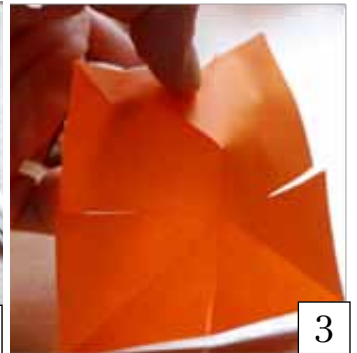
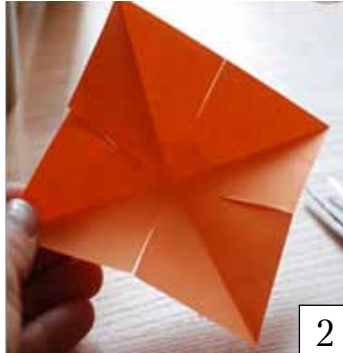
Це цікаво

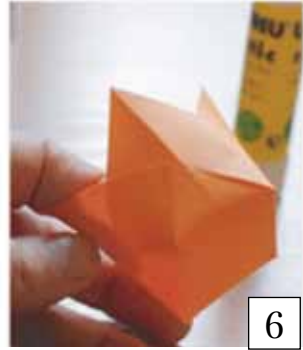
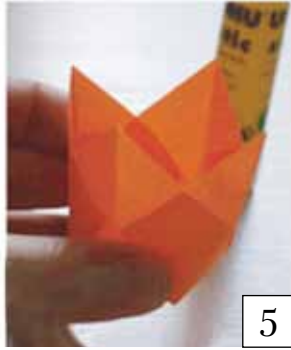
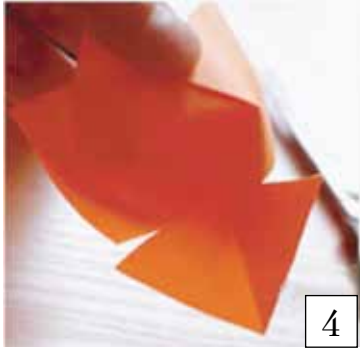
Тюльпán — багаторічна цибуль-на рослина, завезена до Європи з Азії. Це одна з основних культур промислового садівництва. Відомо понад 6 тис. сортів тюльпана, що відрізняються часом цвітіння, кольором й розміром. Найбільший постачальник тюльпанів у світі — Нідерланди.

Послідовність виготовлення квітки тюльпана

1. Візьміть аркуш паперу того кольору, з якого ви будете виготовляти квітку тюльпана. Накресліть на ньому квадрат 9 x 9 см. Виріжте його й зігніть навпіл уздовж, упоперек та по діагоналі.
2. Надріжте папір, не дорізаючи до середини 2 см. Виконайте 4 таких надрізи (мал. 1, 2).
3. Змастіть клеєм, а тоді з'єднайте надрізані кінці (мал. 3–6). Притисніть пальцями місце склеювання й зачекайте, доки висохне клей. Так само склейте папір у місцях усіх надрізів.

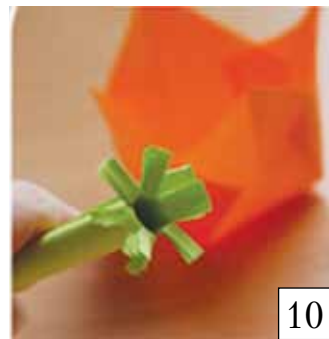

4. Від аркуша зеленого паперу відріжте по всій довжині смужку завширшки 12 см. Змастіть клеєм довший край смужки. Скрутіть її в бік клею, закривши стик (мал. 7). У вас вийшла трубочка, яка буде стеблом. Притисніть пальцями місце склеювання та трохи потримайте, щоб підсох клей (мал. 8).

5. Зробіть на трубочці з одного боку 5–6 надрізів завдовжки 1 см. Відігніть надіраний папір у різні боки (мал. 9, 10).

6. Змастіть клеєм папір у місцях надрізів. Прикладіть квітку тюльпана до трубочки (мал. 11, 12). Притисніть квітку й зачектайте, доки висохне клей.

У вас вийшов чудовий тюльпан. Ви можете виготовити декілька таких тюльпанів і сформувати з них букет, який прикрасить вашу оселю.

Готуємось до привітань

Сучасні листівки дуже яскраві й розраховані на будь-який смак. Проте значно цікавіше зробити листівку власноруч. Та й цінується така листівка більше. Виготовлення листівки — це безмежне поле для фантазії та творчості. Можна використати різні матеріали: картон, кольоровий папір, лелітки, сплетені гачком елементи, бісер, тканину, стрічки, тасьму, мереживо, пластилін, гудзики, пір'я тощо.

Розгляньте малюнки, на яких зображені листівки, оздоблені тканиною, папером і лелітками, сплетеними гачком елементами й нитками, мереживом і лелітками.

Зразки саморобних листівок

Зразки саморобних листівок

Це цікаво

Хто й коли зробив першу листівку, достеменно не відомо. За однією з версій, перша різдвяна листівка з'явилася в Англії в 1794 р. Художник Добсон надіслав своєму другу картинку із зображенням родини довкола ялинки, на якій написав привітання. Другові таке привітання дуже сподобалося, і вже наступного року Добсон намалював декілька таких картинок і розіслав їх своїм знайомим. Минуло небагато часу, і знайшовся підприємець, який налагодив продаж мальованих вітальних карток.

Виготовляючи листівку власноруч, людина вкладає в неї тепло своєї душі. Зробити таку листівку доволі просто. Давайте спробуємо!

Робота в парі

1. Поміркуйте, кого ви хотіли б привітати. З яким святом?
2. Продумайте текст привітання, обговоріть його із сусідом (сусідкою) по парті.

Практична робота

Вітальна листівка

Матеріали та приладдя: аркуш картону (колір за бажанням), гофрований папір рожевого й зеленого кольорів, лелітки та бісер (колір за бажанням), простий олівець, стека, лінійка, гумка, клей ПВА, зубочистка.

Послідовність виготовлення листівки

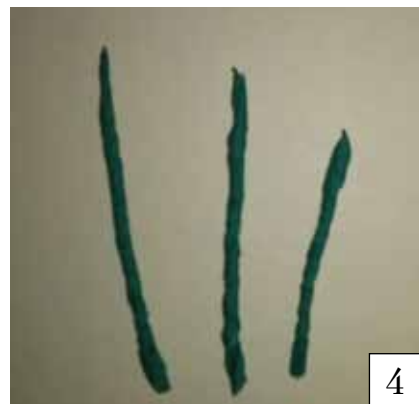
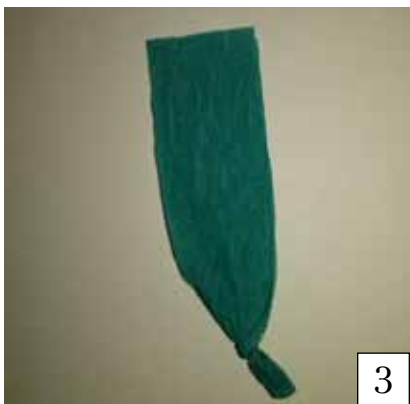
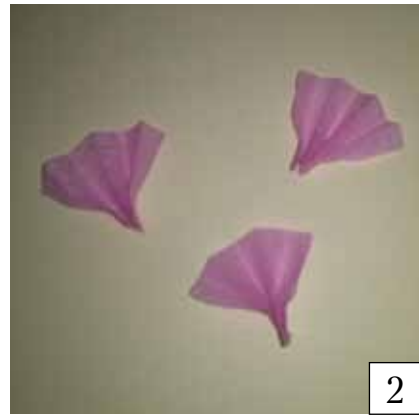
1. За допомогою лінійки визначте середину аркуша картону, позначте її олівцем із зворотного боку. Зігніть картон навпіл (обережно проведіть по згину, щоб не утворилися заломи й тріщини).

2. На лицьовому боці листівки виконайте ескіз малюнка (мал. 1).

3. *Виготовлення квітів:* від аркуша рожевого паперу відріжте 3 смужки завширшки 3 см і завдовжки 6 см. Складіть смужку вздовж гармошкою, стисніть її пальцями (мал. 2).

Сформуйте так само 3 квітки.

4. *Виготовлення стебла:* від аркуша зеленого паперу відріжте 3 смужки: перша завдовжки 14 см і завширшки 2 см; друга — 12 x 2 см; третя — 9 x 2 см. Зігніть їх уздовж навпіл (мал. 3) і скрутіть за годинниковою стрілкою (мал. 4).

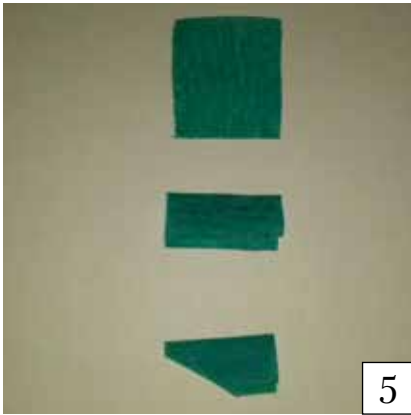

5. Виготовте із зеленого паперу листочки за власним ескізом.

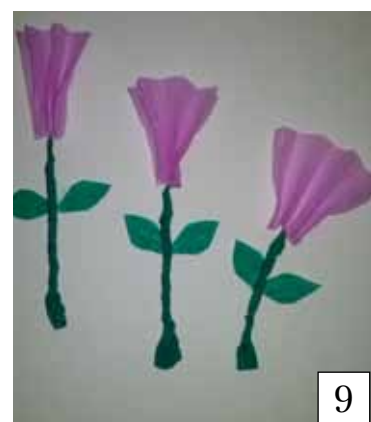
6. *Виготовлення чашолистика:* з аркуша зеленого паперу виріжте 3 квадрати розміром 2,5 x 2,5 см. Складіть їх навпіл і зріжте кутик (мал. 5).

7. *Виготовлення трави:* із зеленого паперу виріжте прямокутник розміром 15 x 10 см. Проведіть олівцем навскоси хвилясту лінію. Відріжте верхню частину смужки (мал. 6).

8. Змастіть клеєм листівку в тих місцях, де будуть розміщені квіти. Спочатку приклейте листочки (мал. 7). Потім приклейте квіти, стискаючи пальцями нижню частину смужки. Притисніть квітку до картону пальцями й зачекайте, доки висохне клей (мал. 8).

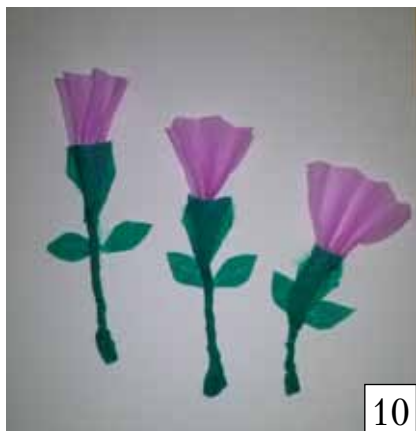
9. Змастіть клеєм листівку в тих місцях, де будуть стебла. За допомогою зубочистки приклейте стебла так, щоб вони закривали зрізи листочків (мал. 9).

10. Приклейте чашолистки так, щоб вони закривали нижню частину квітки й частину стебла (мал. 10).

11. Змастіть клеєм нижню частину листівки. Приклейте смужку паперу (траву) так, щоб вона трохи закривала стебла (мал. 11). Зачекайте, доки висохне клей.

12. Прикрасьте листівку бісером і лелітками.

13. Напишіть у листівці привітання зі святом. Ваша листівка готова! Можете її подарувати.

Робота з дорослими

Якщо вам сподобалося робити квіти, ви можете вдома, разом із дорослими, виготовити оригінальний солодкий букет. Таким букетом можна привітати зі святом родичів, друзів чи знайомих.

Насамперед вирішіть, для кого саме ви робитимете цей букет. Чим ця людина для вас дорога? Працюйте з хорошим настроєм — і ваша робота подарує людині радість.

Солодкий букет

Матеріали та приладдя: гофрований папір будь-якого кольору для квітів і папір зеленого кольору для стебла, клей ПВА, 5 цукерок конусної форми (краще в темних обгортках), великі палички-барбекю (5 шт.), декоративна сітка або папір, декоративна стрічка для оформлення букетів.

Послідовність виготовлення букета

1. Відріжте 5 смужок кольорового паперу завдовжки 60 см і завширшки 8 см.

2. Відріжте 5 смужок зеленого кольору завширшки 3 см і завдовжки 45 см.

3. Акуратно змастіть клеєм гострий кінець палички. Приклейте до палички цукерку (в обгортці). Притискайте цукерку так, щоб не проколоти її (мал. 1). Потримайте пальцями місце склеювання, доки висохне клей.

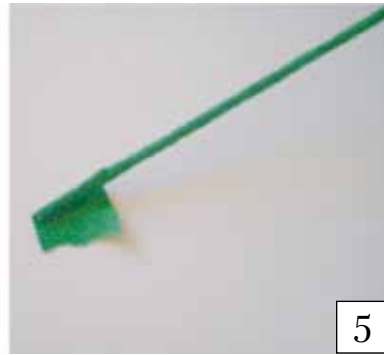
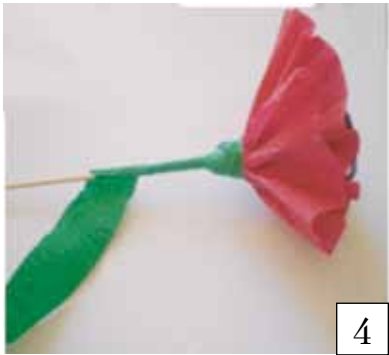
4. Змастіть клеєм паличку нижче обгортки цукерки й притисніть кінець кольорової смужки (мал. 2). Зачекайте, доки висохне клей.

5. Обгорніть смужкою паперу цукерку, формуючи квітку. Закріпіть клеєм кінець смужки (мал. 3). Зачекайте, доки висохне клей.

6. Змастіть клеєм паличку та нижній край пелюстки. Притисніть до пелюстки смужку зеленого кольору. Прокручуючи паличку, обгорніть її смужкою зеленого кольору. Обгортайте паличку смужкою навскоси (мал. 4). Зафіксуйте клеєм кінець смужки (мал. 5).

7. Виготовте так само 5 квіток. За бажанням можна зробити ще й листочки за власним задумом.

8. Сформуйте квіти в букет, обгорніть його декоративною сіткою або подарунковим папером.

9. Перев'яжіть букет декоративною стрічкою.

Ваш солодкий букет готовий! Це буде оригінальний і незабутній подарунок.

Запитання та завдання

1. Для чого виготовляють штучні квіти?
2. З яких матеріалів можна зробити квіти?
3. Які квіти можна виготовити власноруч?
4. Які матеріали використовують для виготовлення листівок?
5. Чому листівки, зроблені власноруч, цінуються більше за придбані в магазині?

КОЛАЖ

Пригадайте, дайте відповідь

1. Для чого люди прикрашають свої оселі?
2. Чи доводилося вам виготовляти власноруч вироби для оздоблення оселі? Які матеріали ви використовували?

У давні часи все в людській оселі було виготовлено власноруч. Не тільки меблі, а й усе домашнє начиння. А на свята люди прикрашали свої оселі.

У сучасних оселях більшість побутових речей придбано в магазині. Проте й за швидкого ритму життя можна навчитися прикрашати кімнату власноруч. Для виготовлення прикрас використовують різноманітні матеріали: старі газети, серветки, деревину, шкіру, тканину, пластмасу, каміння, мушлі, хутро, пір'я, природні матеріали, бісер, лелітки, стрічки тощо. Розмаїття матеріалів допомагає створювати оригінальні вироби. Така техніка виготовлення

Зразки колажів

Зразки колажів

виробів, коли на певну основу наклеюють різні за кольором і фактурою матеріали, називається *колаж*.

Це цікаво

Фотоколаж — довільне поєднання різних стилів в одній картині чи фотографії.

Відеоколаж — відеоряд, зібраний із невеликих епізодів з одного або кількох кінофільмів, часом із додаванням фотозображень і текстової інформації.

Колаж у музиці — особлива форма використання композитором у своєму творі фрагментів іншого твору — чужого або власного, написаного раніше.

Робити колажі непросто, але дуже цікаво. У техніці колаж можна виготовити картини, листівки, вази тощо. Це чудовий спосіб оживити інтер'єр. Оригінальний колаж підкреслює індивідуальність господаря.

Інтер'єр — архітектурно й художньо оформлений внутрішній простір помешкання.

Для того щоб ваша оселя була затишною, пропонуємо навчитися робити прикраси в техніці колаж. Виготовляючи прикраси, ви не лише опануєте нові техніки, а й цікаво та з користю проведете час!

Розгляньте малюнки й виберіть для виготовлення колаж, який найкраще пасуватиме до інтер'єру вашої оселі.

«Осінні барви»

«Спогади про літо»

Робота в групі

1. Прочитайте загадку та дайте відповіді на запитання.

Чарівниця в ліс прийшла,
Пензлик, фарби принесла.
У діброві та садочку
стали жовтими листочки.

2. Про яку чарівницю йдеться в загадці?
3. Фарбу якого кольору принесла чарівниця?
4. Розгляньте колаж «Осінні барви». Чи присутній на картині колір, який принесла чарівниця?

Практична робота

«Осінні барви»

Матеріали та приладдя: картон світлого кольору (для основи), картон для виготовлення деталей аплікації, нитки для плетіння помаранчевого, жовтого й коричневого кольорів, гофрований папір жовтого й помаранчевого кольорів, золотистий і чорний бісер, золотисті лелітки, ножиці, олівець бежевого кольору, простий олівець, гумка, зубочистка, клей ПВА.

Послідовність виготовлення колажу

1. На світлому картоні виконайте ескіз майбутньої картини (мал. 1). Поділіть аркуш картону на дві частини (нижня частина трохи менша за верхню). Зафарбуйте зеленим олівцем нижню частину та блакитним олівцем верхню частину картини.

2. На картоні намалюйте деталі аплікації та позначте їх цифрами 1, 2, 3, 4, 5. Виріжте деталі (мал. 2). Розкладіть шаблони аплікації на ескізі. Перевірте, чи всі шаблони виготовлені правильно (мал. 3). Цифрою 1 на аплікації позначений пташиний ключ (для цієї деталі шаблон не потрібен).

Наклеюйте деталі на картон, починаючи з деталі 1 (птахи) (мал. 4).

3. *Оздоблення деталі 1.* Нанесіть на картон тонкою лінією клей у тих місцях, де будуть розміщені птахи. Наклейте бісер за допомогою зубочистки.

4. *Оздоблення деталі 2*

— На виворітному боці картону відповідного кольору обведіть шаблони деталей 2, 3, 4, 5. Виріжте деталі й наклейте їх на основу (мал. 5).

— Поріжте коричневі нитки на шматки завдовжки 5–10 см. Нанесіть клей тонкою лінією в тих місцях, де

буде розміщена нитка. Приклейте нитку за допомогою зубочистки. Зайві нитки обріжте (мал. 6).

— Нанесіть клей крапочками в тих місцях, де будуть розміщені лелітки. Користуючись зубочисткою, розмістіть лелітки й бісер у потрібних місцях (мал. 7, 8).

5. Оздоблення деталі 3

— Поріжте коричневі нитки на шматки завдовжки 3 см. Змастіть клеєм стовбур деталі та приклейте нитки (мал. 9).

— На деталі 3 намалюйте простим олівцем лінії наклеювання ниток. Нанесіть клей і наклейте жовті й помаранчеві нитки (мал. 10, 11).

— Нанесіть клей на деталь там, де немає ниток. Наклейте бісер золотистого кольору (мал. 12).

6. Оздоблення деталей 4 та 5

– Із гофрованого паперу жовтого й помаранчевого кольорів виріжте необхідну кількість листочків (кількість відповідно до мал. 14).

– Поріжте коричневі нитки на шматки завдовжки 14 см. Змастіть клеєм стовбур, наклейте нитки. Користуйтеся зубочисткою та ножицями (мал. 13).

– Листочки наклеюйте на крону дерева по одному, постійно підмащуючи клеєм. Починайте клеїти листочки від краю крони дерева. Останній наклеєний листочок буде в центрі крони. Наклеюйте по черзі листочки жовтого й помаранчевого кольорів (мал. 14, 15).

7. Нанесіть клей мазками на картон (основу) у тих місцях, де буде розміщена трава. Підготуйте відрізки ниток різного кольору завдовжки 1 см. Наклейте їх на картину (мал. 16).

8. Перевірте, чи правильно наклеєні всі деталі. Зачекайте, доки висохне клей. Ваш колаж готовий!

Робота в парі

Поміркуйте, що можна зробити із залишків матеріалів, які ви не використали для виготовлення колажу.

Робота з дорослими

1. На зворотному боці картини приклейте петлю для кріплення на стіну.
2. Уставте картину в рамку.
3. Колаж готовий! Холодними зимовими вечорами картина нагадуватиме вам про золоту осінь.
4. Повісьте картину на стіну.

Робота в групі

1. Прочитайте загадку та дайте відповіді на запитання.

Через море, океан,
В сильний шторм чи ураган
Впевнено вперед прямує,
А на ньому люд мандрує.

2. Розгляньте колаж на с. 51. Яка погода зображена на картині? Які кольори переважають на ній?
3. Чому колаж називається «Спогади про літо»?

Практична робота

«Спогади про літо»

Матеріали та приладдя: картон блакитного кольору, 3 клапти тканини розміром 10 x 8 см (колір відповідно до малюнка), 15 бісерин білого бісеру, нитки для плетіння жовтого й коричневого кольорів, аркуш паперу жовтого кольору, 20 см білої тасьми «в'юнок», 2 ватних диски, ножиці, синій і блакитний олівці, простий олівець, гумка, зубочистка, клей ПВА.

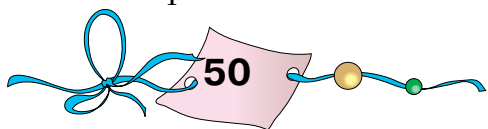
Послідовність виготовлення колажу

1. На аркуші картону намалюйте ескіз картини (мал. 1). Поділіть картину на дві частини, причому нижня частина має бути трохи менша за верхню. Зафарбуйте нижню частину картини олівцем синього кольору. Це буде вода. Намалюйте темні лінії (хвилі). Верхню частину зафарбуйте блакитним кольором.

2. На картоні намалюйте деталі аплікації та позначте їх цифрами 1, 2, 3, 4, 5. Виріжте деталі. Це будуть шаблони деталей аплікації (мал. 2). Для сонечка шаблон не потрібен.

3. На картоні намалюйте вітрила, човен, 2 хмаринки й сонечко. Виріжте деталі.

4. Розкладіть виготовлені шаблони на розфарбованому картоні-основі.

5. Простим олівцем позначте лінію між вітрилами, де буде розміщена щогла човна.

6. Роздивіться клапті тканини. Визначте, які елементи з якого шматка ви виготовлятимете. На виворітному боці тканини розкладіть виготовлені шаблони деталей, обведіть їх. Виріжте по черзі деталі аплікації (мал. 3–5).

7. Підготуйте 3 відрізки коричневої нитки завдовжки 11 см. Нанесіть клей на картон по проведеній лінії та наклейте нитки (мал. 6).

8. Змастіть клеєм деталь човна з виворітного боку. Приклейте човен, накриваючи наклеєні нитки (мал. 7). Змастіть клеєм вітрила з виворітного боку деталей. Наклейте вітрила на картон (мал. 8).

9. Намалюйте на картоні сонечко.

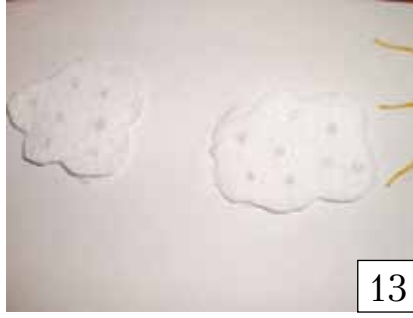
10. Підготуйте 8 відрізків жовтої нитки завдовжки 3 см. Нанесіть клей тонкими лініями від сонечка й наклейте промені (мал. 9). Нанесіть клей по краю сонечка, поріжте жовті нитки на маленькі шматочки. Насипте їх на площу сонечка (мал. 10).

11. Візьміть тасьму, прикладіть її до нижньої частини човна й відріжте смужку потрібної довжини (мал. 11). Таких смужок має бути дві.

12. Проведіть клеєм горизонтальну лінію та наклейте один відрізок тасьми. Потім проведіть поряд ще одну лінію, частково покриваючи вже наклеєну тасьму. Наклейте другий відрізок тасьми (мал. 12).

13. Покладіть шаблон хмаринок на ватні диски й обведіть їх простим олівцем. Виріжте хмаринки. Нанесіть клей на картон

у тих місцях, де будуть розміщені хмаринки. Приклейте їх. Нанесіть клей цяточками на хмаринки та наклейте на них білий бісер (мал. 13).

14. Перевірте, чи правильно наклеєні деталі. Зачекайте, доки висохне клей (мал. 14).

Робота з дорослими

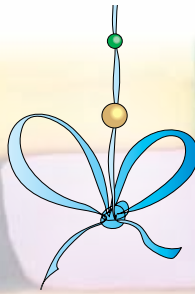
1. На зворотному боці картини приклейте петлю для кріплення на стіні.
2. Уставте картину в рамку.
3. Пригадайте історії, які з вами трапилися під час літнього відпочинку.

Ваша картина готова! Вона милуватиме око й даруватиме гарний настрій.

Запитання та завдання

1. Що таке *колаж*?
2. Які матеріали використовують для виготовлення колажів?
3. Які вироби можна виготовити в техніці колаж?
4. Поміркуйте, що можна зробити з матеріалів, які у вас залишилися.

РОБОТА З ПЛАСТИЛІНОМ

Пригадайте, дайте відповідь

1. Які вироби з пластиліну ви виготовляли?
2. Як називають вид образотворчого мистецтва, що створює об'ємні зображення?
3. Що таке *скульптура*?

Усе, що нас оточує, можна зобразити за допомогою об'єму. Цією роботою займаються скульптори.

Скульптура — вид образотворчого мистецтва, характерною особливістю якого є форма, об'єм.

Скульптури бувають великі й маленькі. Маленьку скульптуру можна поставити на полицю або на стіл, а велику розмістити в парку, на вулиці, на стіні будинку. Під час виготовлення об'ємних виробів застосовують такі прийоми ліплення, як скочування, розкочування, сплющування, удавлювання й відтягування.

Це цікаво

Перші невеликі зображення людей і тварин (статуетки) були виготовлені з глини дуже давно. Спочатку вони призначалися для магічних ритуалів, які мали допомагати в полюванні або захищати від злих сил. Із часом невеликі фігурки перетворилися на іграшки. Також різними статуетками почали прикрашати оселі.

Ліпити надзвичайно цікаво! На малюнку світ виглядає плоским, а скульптурний твір багатовимірний. Із пластиліну можна виготовити найрізноманітніші об'ємні вироби. Пластилінові фігурки — це зроблені власноруч іграшки.

Ви також зможете зробити такі пластилінові іграшки. Це зовсім нескладно.

Зразки пластилінових іграшок

Для виготовлення об'ємних виробів із пластиліну вам знадобляться стеки, дощечка, формочки для вирізування, гладкі й рельєфні качалки та інші інструменти.

Стеки

Дощечка

Форми для вирізування

Качалки

Робота в групі

1. Прочитайте загадку та дайте відповіді на запитання.

Має метрів п'ять на зріст,
Довгі ноги, плями, хвіст.
Коли шию витягає,
Верховіть дерев сягає.

2. Про яку тварину йдеться в загадці? Де вона живе?
3. Чому в цієї тварини довга шия?
4. Чи доводилося вам бачити цю тварину? Де саме?

Практична робота

Гостя з далеких країв

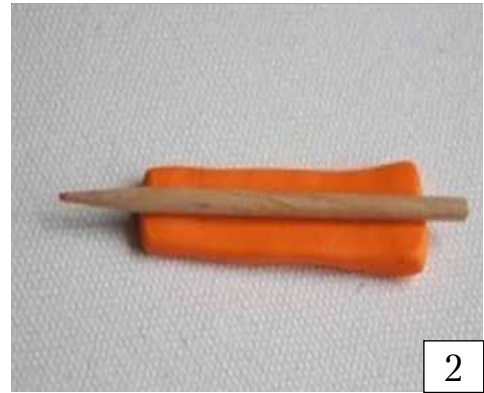
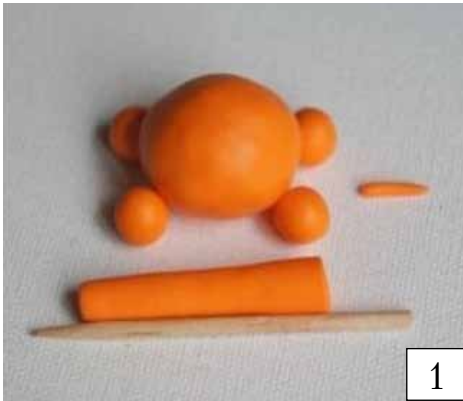
Матеріали та приладдя: пластилін помаранчевого, коричневого, чорного та білого кольорів; стеки, дощечка, дерев'яна паличка-барбекю, ножиці або ніж для пластиліну.

Послідовність виготовлення жирафи

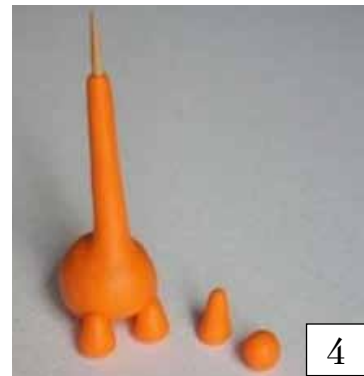
1. Відріжте 6 маленьких шматків пластиліну помаранчевого кольору й один більший. Зробіть із менших шматків кульки для виготовлення ніг, а з більшого шматка скачайте кульку для тулуба. Ще з одного шматка пластиліну сформуєте шию, з іншого – хвіст (мал. 1).

2. Шматок пластиліну для шиї покладіть на дощечку і трохи притисніть. На середину шиї (уздовж) покладіть дерев'яну зубочистку (мал. 2). Загорніть краї пластиліну. Сформуєте шию (кінці зубочистки мають стирчати з обох боків).

3. З'єднайте шию з тулубом. У нижній частині шиї зробіть плавний перехід до тулуба (мал. 3).

4. Приліпіть до тулуба ноги, у місцях з'єднання витягуйте пластилін для оформлення плавного переходу (мал. 4).

5. Підготуйте деталі для формування голови (мал. 5).

6. З'єднайте голову з шиєю, виконуючи плавний перехід. Приліпіть до голови ріжки, очі, ніздрі й вуха (мал. 6).

7. Із коричневого пластиліну ви можете скачати маленькі кульки. Притиснувши, сформуєте з них плями. Приліпіть їх довільно на фігурку жирафи.

Жирафа готова! Помістіть виріб на кілька хвилин у холодильник, щоб пластилін застиг і зберіг форму.

Робота в групі

1. Прочитайте вірш і дайте відповіді на запитання.

Ослисько хвалиться індику:

— Я маю голову велику!

Індик у відповідь: — Овва!

Велика й справді голова...

Гусак сказав: — Додати можна:

Вона велика, та порожня!

Грицько Бойко

2. Про яку тварину йдеться у вірші? Які в неї звички?

3. Чи доводилося вам бачити цю тварину? Де саме?

4. Чому гусак сказав, що в осла голова порожня? Чи погоджуєтеся ви з гусаком?

Практична робота

Добрий віслючок

Матеріали та приладдя: пластилін синього, помаранчевого, рожевого, зеленого, жовтого, чорного та білого кольорів; стеки, дощечка, зубочистка або дерев'яна паличка, ножиці або ніж для пластиліну.

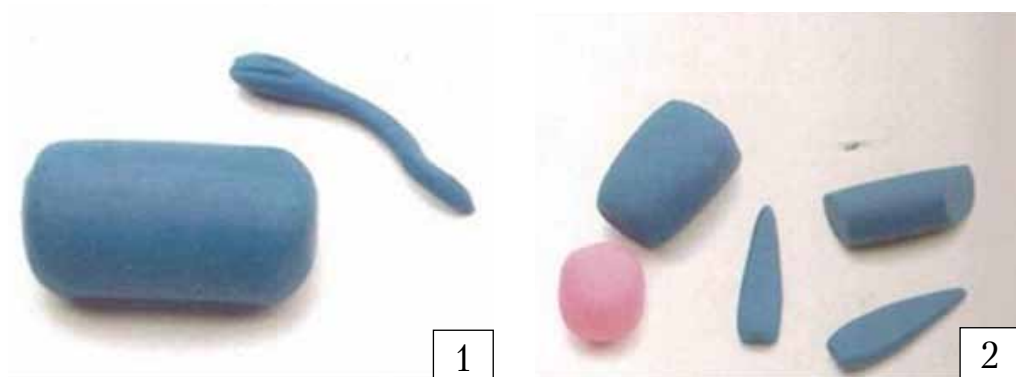

Послідовність виготовлення віслючка

1. Відріжте шматок пластиліну синього кольору та сформуєте з нього тулуб тварини. Відріжте маленький шматок пластиліну, добре розкачайте і сформуєте хвіст (мал. 1).

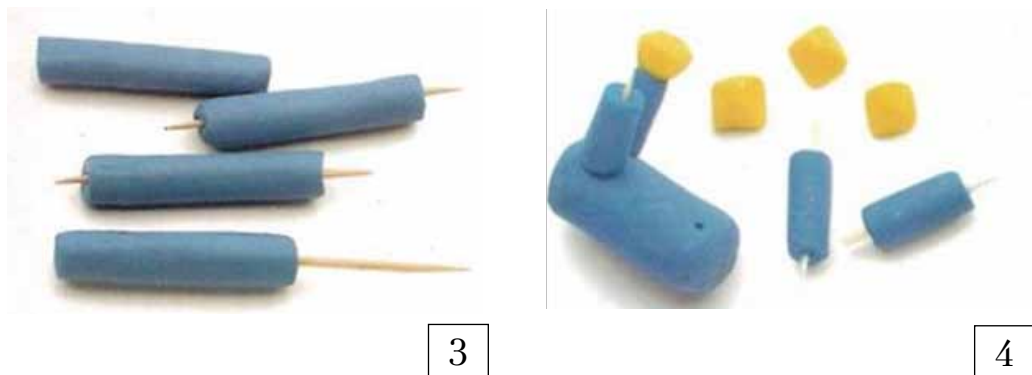
2. Відріжте від синього пластиліну 4 шматки різного розміру — для голови, шиї та вух. З більшого шматка сформуєте голову, з меншого — шию, а з найменших шматків — вуха. Із

шматочка пластиліну рожевого кольору сформуєте мордочку (мал. 2).

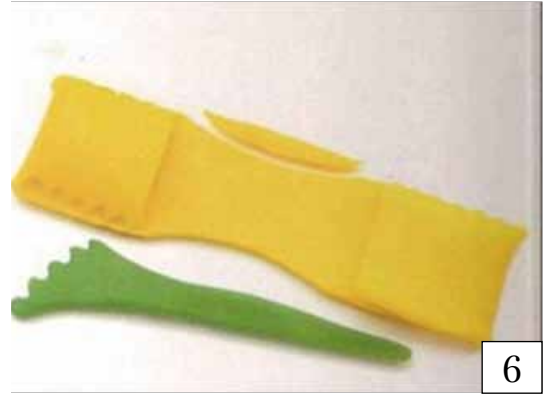
3. Відріжте 4 однакові шматки пластиліну синього кольору. Сформуєте з них ноги віслючка (мал. 3), так само, як шию для жирафи.

4. Відріжте 4 невеликі шматки пластиліну жовтого кольору, сформуєте з них копита. З'єднайте ноги з тулубом, приліпите до ніг копита (мал. 4).

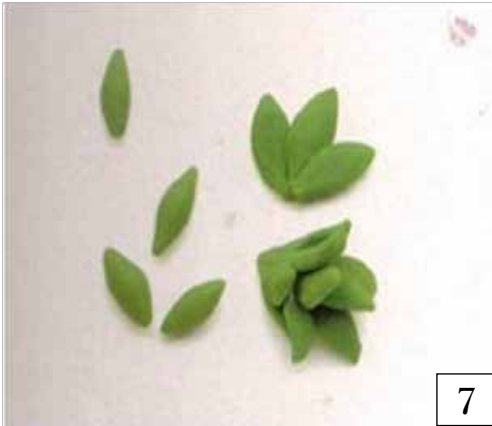

5. Відріжте невеликий шматок пластиліну помаранчевого кольору. Добре розімніть пластилін і виліпите із нього прямокутник. Поріжте його на смужки для формування гриви віслючка. Приліпите помаранчеві смужки до шиї. Із пластиліну білого й чорного кольорів зробіть очі. Приліпите до голови вуха, мордочку й очі (мал. 5). З'єднайте шию з головою та тулубом, розтягуючи пластилін, щоб вийшов плавний перехід.

6. Із шматка пластиліну жовтого кольору зробіть довгу нешироку смужку, з якої буде виготовлена сумка (мал. 6). Загорніть краї смужки так, щоб утворилися кишені. Притисніть пластилін до зовнішніх країв кишень.

7. Із пластиліну зеленого кольору сформуєте листочки (мал. 7), помістіть їх у кишені сумки. Повісьте сумку на віслючка (мал. 8).

Помістіть готовий виріб на кілька хвилин у холодильник, щоб пластилін застиг і зберіг форму.

Віслючок готовий! Тепер можна пофантазувати, як зустрілися жирафа та віслючок і що з того вийшло.

ЗМІСТ

Від авторів	3
Конструювання рухомих моделей з картону та паперу	4
<i>Практична робота.</i> Невгамовний песик	6
Сюжетна витинанка	10
<i>Практична робота.</i> Дерево життя	13
<i>Практична робота.</i> «Диво-квітка»	14
Аплікаційна сюжетна витинанка	16
<i>Практична робота.</i> У гостях у снігової баби	17
Орігамі	20
<i>Практична робота.</i> Журавлик	22
<i>Практична робота.</i> Рибка	24
Виготовлення штучних квітів об'ємної форми	29
<i>Практична робота.</i> Провісники весни	31
<i>Практична робота.</i> Господар клумби	34
Готуємося до привітань	36
<i>Практична робота.</i> Вітальна листівка	37
Колаж	43
<i>Практична робота.</i> «Осінні барви»	45
<i>Практична робота.</i> «Спогади про літо»	50
Робота з пластиліном	54
<i>Практична робота.</i> Гостя з далеких країв	56
<i>Практична робота.</i> Добрий віслучок	58
Бісероплетіння	63
<i>Практична робота.</i> Метелик	65
Робота із сучасними штучними матеріалами	70
<i>Практична робота.</i> Капітошка	72
Плетіння	77
<i>Практична робота.</i> Браслет дружби	79
<i>Практична робота.</i> Лялька-мотанка	82
Вишивання	86
<i>Практична робота.</i> Серветка	89

Об'ємна аплікація із тканини та гудзиків	93
<i>Практична робота.</i> Вітальна листівка	95
Об'ємні фігури з дроту	99
<i>Практична робота.</i> Мандрівник	101
<i>Практична робота.</i> Гудзикове дерево	103
<i>Практична робота.</i> Ялинкові прикраси	104
Декоративне панно	109
<i>Практична робота.</i> Панно	111
Моделювання й декорування одягу та взуття	115
<i>Практична робота.</i> Одягни ляльку	117
Пап'є-маше	120
<i>Практична робота.</i> Тарілка, виготовлена в техніці пап'є-маше	122
Художнє оздоблення та дизайн	126
<i>Практична робота.</i> Декоративна тарілка	129
Експерсії. Калейдоскоп професій	136
<i>Додаток.</i> Безпечні прийоми праці	140